

Správa z aktivity

Termín realizácie:	4.7.2023
Miesto konania:	Hlohovec
Predmet pracovnej cesty:	Výjazdové zasadnutie ORRV SAPV
Prítomní za IZPI:	Mgr. Gudábová
Prítomní za SAPV:	doc. Jarábková, doc. Ailer, prof. Supuka, doc. Tóth, doc. Štepánková, doc Muchová, prof. Izakovičová, Ing. Jankovič
Cieľ pracovnej cesty:	aktívna účasť na zasadnutí ORRV SAPV

Priebeh stretnutia:

Výjazdové zasadnutie Odboru rozvoja vidieka a revitalizácie Slovenskej akadémie poľnohospodárskych vied (ORRV SAPV) sa uskutočnilo vo Vinárstve Ladislav Černý v Hlohovci. Prítomní členovia odboru diskutovali na témy:

1. Rámcový vývoj vidieckeho sídla a krajiny na Slovensku
2. Obnova, revitalizácia a rozvoj vidieka, zásadné prístupy
3. Potenciál obnovy a budúceho rozvoja vidieka v kontexte poľnohospodárskej krajiny
4. Aktuálne programové výzvy a projekty zamerané na obnovu a rozvoj vidieka
5. Publikácia Odboru.

S diskusie vzišiel záver: Rozvoj vidieka nespočíva iba vo financiách, kľúčovým je aktívne, pravidelné a sústavné zapájanie všetkých aktérov od štátnej správy, samosprávy cez podnikateľské prostredie, miestne akčné skupiny, občianske združenia až po občanov – jednotlivcov, tak aby sa zabezpečil Integrovaný rozvoj vidieka.

K najvýznamnejším aktivitám v oblasti rozvoja vidieka patrí:

1. Obnova a rozvoj prvkov a systému drevinovej vegetácie vo vidieckej krajine, kam patrí tzv. nelesná drevinová vegetácia (NDV), ktorá vo väčšine prípadov podlieha rôznemu stupňu ochrany (remízky, plošné niky, vetrolamy, krajinné a prícestné aleje, solitérne a skupinové výsadby stromov a krov) a zámerne pestované dreviny v kultúrnej poľnohospodárskej a lesníckej obhospodarovanej krajine (tzv. agrolesnícke systémy hospodárenia na pôde a fragmenty lesných porastov v poľnohospodárskej krajine).
2. Zachovanie a možná obnova starých ovocných sádov a vinogradov, ktoré nesú znaky špecifických krajinných štruktúr a obsahujú genofondovo hodnotné historické a krajové odrody ako súčasť historickej genobanky in situ.
3. Zachovanie a obnova prvkov vodnej siete s podporou zadržiavania vody a s podporou rozvoja vodných biotopov vo vidieckej krajine: oživenie meandrov pôvodných vodných tokov, oživenie močiarnych biotopov, zakladanie nových vodných plôch a rybníkov, úprava korýt a brehov s biologicko-technickými formami riešení.

4. Progresívny rozvoj vidieckej krajiny s aplikáciou alternatívnych, biologických a životné prostredie šetrných poľnohospodárskych technológií: všetky formy alternatívneho a biologického (ekologického, organického, regeneratívneho) poľnohospodárstva, agrolesníctva, uplatňovanie princípov presného (precízneho) poľnohospodárstva, znižovanie aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov v technológiách, šľachtenie a pestovanie rezistentných sort a odrôd poľnohospodárskych kultúr, ovocných drevín a viniča hroznorodého. Produkcia a dostupnosť zdravých potravín s regionálnou a lokálnou formou zásobovania a spotreby. V oblasti biologických a ekologických trendov a prístupov ide o zavádzanie progresívnych technológií s nízkou uhlíkovou stopou a nízkou spotrebou vody, zmenšovanie veľkostí kultúrnych blokov (honov) na ornej pôde, vkladanie ekostabilizačných pásov trvalých kultúr a pod. Patrí sem aj uplatňovanie strojnej techniky v poľnohospodárskych technológiách s nízkym environmentálnym dopadom na krajinné prvky a biotu. Rovnako významné je aj budovanie cestnej a dopravnej siete s hospodárskym, komunikačným a rekreačným využívaním, ako aj celého komplexu objektov a zariadení pre agroturizmus a rekreológiu vo vidieckej krajine.
5. Obnova a rozvoj interiéru dediny s využitím znakov regionálnej a historickej architektúry pri jeho obnove a rozvoji účelových a obytných budov. Posilňovanie hygienických aspektov a recyklačných prístupov v odpadovom hospodárstve dediny, zvyšovanie kultúry bývania a kvality života na dedine. Zachovanie a obnova objektov historickej architektúry a historických parkov. Obnova a budovanie nových kvalitných verejných ale aj súkromných priestorov s vysokou funkčnou a kultúrno-estetickou hodnotou s uplatnením prvkov zelenej infraštruktúry a prístupov krajinej a záhradnej architektúry. Obnova prvkov sakrálnej architektúry, obnova prvkov a tradícií vidieckej kultúry a zvyklostí, ako aj regionálnej a lokálnej gastronómie.

Revitalizácia a rozvoj vidieka sú založené na novej paradigme, ktorá predstavuje prechod od poľnohospodárstva orientovaného výlučne na kvantitu produkcie, ktoré je neudržateľné k takému poľnohospodárstvu, ktoré bude udržateľné a zároveň rovnako efektívne. Významná je pri tom aj podpora a oživenie faktorov a krajinných prvkov, ktoré nesú znaky historických krajinných štruktúr a to nielen pre ich historickú hodnotu, ale aj pri konsenzuálnom využívaní pri novodobých poľnohospodársko-technologických prístupov. V mnohých prípadoch nesú znaky aj ekologicky vyváženej krajiny s podporou udržania a rozvoja biodiverzity. Rámčovo spomenuté kategórie činností, zvykov a symbolov majú reálny predpoklad na prežitie, ba aj posilnenie a ďalší rozvoj vidieckej krajiny, jej produkčných, kultúrno-historických a prírodno-ekologických hodnôt vidieka do budúcnosti.

Po ukončení odbornej časti programu bolo členom predstavené vinárstvo p. Černého ako aj spôsob pestovania hrozna na 100 ročných koreňoch na Sysľovom vrchu v Hlohovci.

Vypracoval: Mgr. Vladimíra Gudábová 10.7.2023